

KADIN HASTALARIN EKONOMİK ŞİDDETE İLİŞKİN DENEYİMLERİ İLE KADININ ÇALIŞMASINA YÖNELİK TUTUMLARI

ECONOMIC VIOLENCE-RELATED EXPERIENCES AND ATTITUDES TOWARDS WOMEN'S WORK OF WOMEN PATIENTS

Emel Bahadır Yılmaz¹, Fatma Öz²

¹Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Piraziz, Giresun

²Yakın Doğu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Kıbrıs

Yazışma Adresi:

Emel Bahadır Yılmaz
Giresun Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Piraziz, Giresun
E posta: ebahadiryilmaz@yahoo.com

Kabul Tarihi: 12 Aralık 2017

doi : [10.5505/bsbd.2017.43660](https://doi.org/10.5505/bsbd.2017.43660)

Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi
ISSN: 2146-9601
e-ISSN: 2147-2238

bsbd@balikesir.edu.tr
www.bau-sbdergisi.com

GİRİŞ ve AMAÇ: Bu çalışma, bir kadın doğum hastanesinde yatan kadınların ekonomik şiddete ilişkin deneyimleri ile kadının çalışmasına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

YÖNTEM ve GEREÇLER Araştırmanın evrenini bir kadın doğum hastanesinde yatan Mayıs-Haziran 2015 tarihleri arasında başvuran kadın hastalar oluşturmaktadır. Örneklemi ise çalışmaya katılmayı kabul eden 109 hasta oluşturmuştur. Veri toplamada kişisel bilgi formu ve Kadının Çalışmasına Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdelik dağılımlar, ortalamalar, Bağımsız Örneklemelerde t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

BULGULAR: Bu çalışmada kadın hastaların kadının çalışmasına ilişkin tutum ölçeği toplam puan ortalaması 52.51 ± 6.91 olarak bulunmuştur. Yapılan analizlerde kadınların aile yapısının (t=3.389, p=0.001), yaşadığı yerin (F=6.878, p=0.002), eğitim durumunun (t=4.225, p=0.000), kadının çalışma durumunun (t=3.908, p=0.000), eşin eğitim durumunun (t=2.076, p=0.040) ve eşin kadının çalışmasına izin verme durumunun (t=3.568, p=0.001) istatistiksel anlamlilikte kadının çalışmasına ilişkin tutumlarını etkilediği belirlenmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ: Araştırmaya katılan kadınların, kadının çalışmasına ilişkin tutumlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Kadının geniş aile yapısına sahip olması, köyde yaşaması, düşük eğitim seviyesine sahip olması, gelir getiren bir işte çalışmaması ve eşinin çalışmasına izin vermemesi kadının çalışmasına yönelik tutumlarını olumsuz etkilemiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda, obstetri ve jinekoloji servislerinde bakım hizmeti veren ebe ve hemşirelerin hastaların ekonomik şiddete ilişkin deneyimlerini tanımlamaları ve toplumsal destek kaynaklarını harekete geçirmeleri önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik şiddet, kadının çalışmasına ilişkin tutum, risk faktörleri, hemşirelik, ebelik

SUMMARY

INTRODUCTION: This study is carried out as descriptive to determine economic violence-related experiences and attitudes towards women's work of women hospitalized in a gynecology hospital.

METHODS: The study population consisted of women patients hospitalized in a gynecology hospital between May and June 2015. The study sampling consisted of 109 patients who agreed to participate in the study. Data were collected using a personal information form and the Attitudes Towards Women's Work Scale. Data were analyzed using percentage distributions, means, Independent Samples t test and ANOVA.

RESULTS: In this study, the total score average of the women patients on attitudes towards women's work scale was found to be 52.51 ± 6.91. According to the statistical analysis, it was found that the family structure (t=3.389, p=0.001), the place of residence (F=6.878, p=0.002), the women's educational status (t=4.225, p=0.000), the women's working status (t=3.908, p=0.000), the partner's educational status (t=2.076, p=0.040) and having the partner who does not allow women to work (t=3.568, p=0.001) affected the attitudes towards women's work of women in statistical significance.

CONCLUSION: It can be concluded that the attitudes towards women's work of the women patients participated in this study is lower. Having extended family structure, living in the village, having a low education level, not working in an income-generating work and the partner who does not allow women to work affect negatively the attitudes towards women's work of women. It is recommended that midwives and nurses working obstetrics and gynecology services should determine women's economic violence-related experiences and activate social support resources.

Keywords: Economic violence, attitudes towards women's work, risk factors, nursing, midwifery

GİRİŞ

Kadına yönelik şiddet, çok etkenli ve çok boyutlu önemli bir sağlık sorunu olarak kabul edilmekle birlikte tanımlanırken daha çok fiziksel ve psikolojik boyutuyla ele alınmaktadır. Oysa, kadına yönelik şiddetin fiziksel ve psikolojik olduğu kadar sosyal, cinsel ve ekonomik boyutları da bulunmaktadır¹. Özellikle kız çocuklarının okutulmadığı, erken yaşlarda evlenmek durumunda bırakıldığı ve erkeğe bağımlı hale getirildiği ülkemizde, ekonomik şiddetin göz ardı edilmesi olanaksızdır². Özellikle kadının ekonomik gelirinin olmayışı nedeniyle şiddet ortamında yaşamaya devam etmesinin zorunlu olduğu düşünüldüğünde, bu durum daha da önem kazanmaktadır³.

Ekonomik şiddet; ekonomik kaynakların ve paranın kadın üzerinde bir yaptırım aracı olarak kullanılmasıdır. Ekonomik şiddet, kadını erkeğe bağımlı hale getiren ve ekonomik açıdan fakirleştiren davranışlardan ve eylemlerden oluşmaktadır.² Bilican-Gökkaya⁴ (2014)'ya göre ekonomik şiddet ise; kadınların toplumsal yaşamda birey olarak kendilerini geliştirmeleri, yeniden inşa etmeleri, yaşama tutunmaları, iş yaşamında kararlı, azimli, kendine güvenen ve başarılı bireyler olabilmeleri için önemli bir engeldir.

15-49 yaş grubunda bulunan 260 evli kadın üzerinde yapılan bir çalışmada, kadınların %31.5'inin eşi tarafından, %7.3'ünün diğer aile bireyleri tarafından ekonomik şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir⁵. Güler⁶ (2012)'in sığınma evinde kalan kadınların yaşadıkları şiddet deneyimlerini araştırdığı çalışmasında, kadınların %17.6'sının ekonomik şiddete maruz kaldıkları, Akyüz⁷ (2011)'ün aile içi şiddete maruz kalan kadınların sosyo-kültürel özelliklerini araştırdığı çalışmasında, kadınların %39'unun son bir yıl içinde ekonomik şiddete maruz kaldıkları ve Tanrıverdi ve Şıpkın⁸ (2008)'in kadının eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisini araştırdıkları çalışmalarında, kadınların %47'sinin ekonomik şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir. Van ilinde 513 evli kadın üzerinde yapılan bir çalışmada ise kadınların %55.8'inin ekonomik şiddete maruz kaldıkları belirlenmiştir⁹. Yapılan bu çalışmalar incelendiğinde, ülkemizde ekonomik şiddete maruz kalma durumunun %18 ile %56 arasında değiştiği ve oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Ekonomik şiddeti tanımlayabilmek için neleri kapsadığını bilmek gerekir. Konuyla ilgili çalışmalar incelendiğinde, ekonomik şiddetin; kadının çalışmasına izin vermeme, istemediği bir işte zorla çalıştırma, çalışma yaşamında ilerlemesine engel olma, harçlık vermeme, verdiği harçlığın kuruşu kuruşuna hesabını isteme, çok az para verip yapılması mümkün olmayan şeyleri talep etme,

aileyi ilgilendiren ekonomik konularda kadının fikrini almadan tek başına karar verme, çalışmayı reddedip kadının gelirini harcama, evin masraflarını karşılamama, çalışan eşin elinden parasını alma, mevcut para ve malların denetimini kendi elinde bulundurma gibi davranışları kapsadığı görülmektedir^{2,10}.

Can-Gürkan, Coşar² (2009) ile Fawole¹¹ (2008) ekonomik şiddetin; fiziksel şiddete maruz kalma, ruh sağlığı sorunları yaşama, sosyal yetersizlik nedeniyle cinsel istismara maruz kalma, maternal mortalite ve morbidite riskinde artışa, cinsel yolla bulaşan hastalıklara yakalanma, istemeden hamile kalma, güvensiz koşullarda kürtaj yaptırma gibi kadının fiziksel ve ruhsal sağlığı üzerinde olumsuz etkilerinin olduğundan söz etmişlerdir. Kadının, ekonomik şiddetin hem fiziksel hem de ruhsal etkileriyle baş edebilmesi ve güçlenebilmesi için, primer bakım aldıkları hemşirelere ve ebelere önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu kadınların bakımının yanı sıra, uğradıkları şiddetin türü ne olursa olsun ilgili mercilere bildirim konusunda yasal yükümlülükleri bulunmaktadır. Kadınların maruz kaldıkları ekonomik şiddetin ve etkileyen faktörlerin tanımlanması, kadının fiziksel ve ruhsal sağlığını korumak ve sürdürmek açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bu çalışma, bir kadın doğum hastanesinde yatan kadınların ekonomik şiddete ilişkin deneyimleri ile kadının çalışmasına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın türü: Bu araştırma, tanımlayıcı bir araştırmadır.

Evren ve örneklem: Araştırmanın evrenini, Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan bir kadın doğum hastanesinin yataklı kliniklerinde hem jinekolojik sorunlar nedeniyle hem de doğum nedeniyle yatmakta olan kadın hastalar oluşturmuştur. Bu çalışmada herhangi bir örnekleme yöntemi kullanılmamış olup, araştırmanın örneklemini Mayıs-Haziran 2015 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden ve dahil edilme kriterlerini karşılayan 109 kadın hasta oluşturmuştur. Araştırmaya dahil edilme kriterleri; evli olmak, 15 yaş ve üzerinde olmak, okur-yazar olmak ve araştırmaya katılmayı gönüllü olarak kabul etmektir. Araştırmadan dışlanma kriterleri; bekar olmak, okuma-yazma bilmemek ve konuşulanları anlamasını engelleyen fiziksel bir hastalığa sahip olmaktır.

Veri toplama araçları: Veriler toplanırken, araştırmacılar tarafından alanyazın^{2, 10, 11} doğrultusunda oluşturulan demografik özellikleri belirlemeye ve ekonomik şiddeti tanımlamaya yönelik soruları içeren bir anket formu ile

Kadının Çalışmasına Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kadının yaşı, aile yapısı, yaşadığı yer, sosyoekonomik durumu, kendisinin ve eşinin eğitim durumu ile çocuk sayısını belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise ekonomik şiddeti tanımlamaya yönelik sorular yer almaktadır.

Kadının Çalışmasına Yönelik Tutum Ölçeği, Kuzgun tarafından geliştirilmiştir¹². 15 maddeden oluşan ölçek, 5'li likert tipinde olup kesinlikle katılıyorum=1, katılıyorum=2, kararsızım=3, katılmıyorum=4 ve kesinlikle katılmıyorum=5 şeklinde puanlanmaktadır. 2., 7., 14. ve 15. Maddeler ise tersten puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 15 ve en yüksek puan 75'tir. Ölçekten alınabilecek puanlar yükseldikçe kadının çalışmasına ilişkin tutumlar da olumlu yönde artmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0.92$ 'dir.

Araştırmanın etik boyutu: Araştırma yürütülmeden önce Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği ve Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Başhekimliği'nden kurum izni alınmıştır. Araştırmaya katılan kişilere Helsinki Bildirgesinin ilkeleri doğrultusunda araştırma hakkında bilgi verildikten sonra sözel onamları alınmıştır. Katılımcılara, araştırmanın herhangi bir evresinde araştırmadan çekilebilecekleri ve bu durumun tedavilerini hiçbir şekilde etkilemeyeceği konusunda bilgi verilmiştir.

İstatistiksel analiz: Verilerin değerlendirilmesinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 16.0 istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde; sayı, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ($p>0.05$). Bu nedenle demografik özelliklerin ve ekonomik şiddet türlerinin, kadının

çalışmasına yönelik tutumları etkileyip etkilemediğini belirlemek için Independent samples t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır. İstatistiksel testlerin anlamlılık düzeyi için $p<0.05$ değeri kabul edilmiştir.

BULGULAR

Demografik özellikler: Araştırmaya katılan 109 kadının yaş ortalaması 29.12 ± 9.06 'dır. Kadınların %59.6'sı çekirdek aile yapısına sahip, %42.2'si il merkezinde yaşamakta ve %68.8'i sosyoekonomik durumunu orta düzeyde tanımlamaktadır. Kadınların %64.2'si lise düzeyinin altında eğitim seviyesine sahip iken %52.3'ünün eşi lise ve üzerinde eğitim almıştır. Çoğunluğun (%71.6) sahip olduğu çocuk sayısı 1-3'tür.

Ekonomik şiddet ile ilgili bulgular: Kadınların maruz kaldıkları ekonomik şiddet ile ilgili bulgular Tablo 1'de yer almaktadır. Araştırmaya katılan kadınların %21.1'i gelir getiren bir işte çalışmaktadır. Çalışan kadınların %21.7'si maaş kartlarının eşlerinin denetiminde olduğunu belirtmişlerdir. Herhangi bir işte çalışmayan 86 kadının %7.0'sinin eşi ev masrafları için para vermemekte, ev masrafları için eşi para veren 80 kadının %32.5'i eşinin verdiği parayı yeterli bulmamakta ve %36.2'si de eşinin verdiği parayı nerede harcadığını konusunda kendisini denetlediğini ifade etmektedir. Kadınların %19.8'inin eşi özel gereksinimleri için kadına para vermemektedir. Kadınların %22.9'unun kendi ailesinden kalan malı-mülkü bulunmaktayken, bu kadınların %40.7'sinin mal-mülkü denetimleri ya eşinin ya da ailesinin denetiminde bulunmaktadır. Takısı/mücevheri olan 59 kadının %96.6'sının takı/mücevher denetimleri eşinin kontrolündedir. Kadınların %43.1'inin eşi kadının çalışmasına izin vermemekte, %6.4'ünün eşi kadını çalışması için zorlamakta ve %7.3'ünün eşi kadının ağır işlerde çalışmasını istemektedir.

Tablo 1. Kadınların Maruz Kaldıkları Ekonomik Şiddet İle İlgili Bulgular

	Evet, n(%)	Hayır, n(%)
Herhangi bir işte çalışıyor musunuz?	23 (21.1)	86 (78.9)
Çalışıyorsanız maaş/banka kartınız sizde midir?	18 (78.3)	5 (21.7)
Eşiniz çalışıyor mu?	100 (91.7)	9 (8.3)
Eşiniz evin masrafları için size para verir mi?	80 (93.0)	6 (7.0)
Ev masrafları için verdiği para yeterli mi?	54 (67.5)	26 (32.5)
Eşiniz size para verdiğinde bu parayı nerede harcadığınızı denetler mi?	29 (36.2)	51 (63.7)
Eşiniz özel gereksinimleriniz (kıyafet, kuaför, vb.) için size para verir mi?	69 (80.2)	17 (19.8)
Eşiniz çalışmanıza izin verir mi?	62 (56.9)	47 (43.1)
Siz istemediğiniz halde çalışmanızı ister mi?	7 (6.4)	102 (93.6)
Ağır işlerde çalışmanızı ister mi?	8 (7.3)	101 (92.7)
Kendi ailenizden kalan malınız-mülkünüz var mı?	25 (22.9)	84 (77.1)
Takılarınız, mücevheriniz var mı?	59 (54.1)	50 (45.9)
Takılarınızın denetimi sizin kontrolünüzde mi?	2 (3.4)	57 (96.6)

Kadınların kadının çalışmasına yönelik tutumlarıyla ilişkili bulgular: Araştırmaya katılan kadınların, kadının çalışmasına ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalaması incelendiğinde 52.51 ± 6.91 olduğu belirlenmiştir. Kadınların, kadının çalışmasına yönelik tutumlarını olumlu ve olumsuz olarak iki grupta incelenmiştir. Tablo 2’de görüldüğü gibi olumsuz tutumların başında “Kadınlar ev işlerini aksatmayacak şekilde hafif veya yarım zamanlı işlerde çalışmalılar” ifadesi gelmektedir (%70.6). Onu ikinci sırada “Kadının birinci görevi evin sorumluluğunu üstlenmek ve çocuk yetiştirmektir” ifadesi takip etmektedir (%62.4). Kadınların kadının çalışmasına yönelik olumlu tutumları incelendiğinde, ilk üç sırada şu ifadelerin yer aldığı görülmektedir: “Kadınlar, iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilirler” (%89.0), “Kadın işgücünden yararlanmak toplum kalkınmasını hızlandırabilir” (%89.0) ve “Kadına çalışma hakkı vermek, ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir” (%88.1).

Kadının çalışmasına ilişkin tutumları etkileyen faktörler: Tablo 3’te görüldüğü gibi, yapılan analizlerde çekirdek aile yapısının ($t=3.389$, $p=0.001$), ilde yaşamının ($F=6.878$, $p=0.002$), kadının eğitim durumunun lise ve üzerinde olmasının ($t=4.225$, $p=0.000$), kadının çalışıyor olmasının ($t=3.908$, $p=0.000$), eşin eğitim durumunun lise ve üzerinde olmasının ($t=2.076$, $p=0.040$) ve erkeğin kadının çalışmasına izin vermesinin ($t=3.568$, $p=0.001$) araştırmaya katılan kadınların kadının çalışmasına ilişkin tutumlarını olumlu etkilediği belirlenmiştir. Yapılan post hoc analizde, scheffe testine göre il merkezi ve köyde yaşayanların puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlılıkta bir fark bulunmuştur ($p=0.002$). Algılanan sosyoekonomik durum ve eşin çalışma durumu, kadınların kadının çalışmasına yönelik tutumlarını etkilememiştir ($p>0.05$).

TARTIŞMA

Araştırmaya katılan kadınların sadece beşte birinin gelir getiren bir işte çalıştığı, çalışan kadınların bir kısmının maaş kartlarının eşlerinin denetiminde olduğu ve ziynet eşyası olan kadınların büyük çoğunluğunun ziynet eşyası kontrolünü eşlerinin sağladığı belirlenmiştir. Herhangi bir işte çalışmayan kadınların bir kısmının eşinin ev masrafları için para vermediği, ev masrafları için eşi para veren kadınların ise üçte birinin eşinin verdiği parayı yeterli bulmadığı ve eşinin verdiği parayı nerede harcadığı konusunda kendisini denetlediği belirlenmiştir. Yine araştırmada, eşin kadının çalışmasına izin vermemesi ve kadını ağır işlerde çalıştırması gibi ekonomik şiddet türlerine maruz kaldıkları da saptanmıştır (Tablo 1).

Benzer şekilde, yapılan bir çalışmada, kadınların %51.2’si eşinin çalışmasına izin vermediğini, %39.0’u eşinin harçlık vermediğini ve %21.9’u eşinin elinden parasını aldığını ifade etmişlerdir⁵. Yine, başka bir çalışmada, kadınların %30’u eşinin çalışmasına izin vermediğini, %27’si aile bütçesinde söz sahibi olmadığını ve %13.9’u kazandığı parada söz sahibi olmadığını ifade etmişlerdir⁸. Dönmez¹³ (2008)’in evli erkekler üzerinde yaptığı çalışmasında, %22’sinin eşinden kullandığı paranın hesabını isteyerek ve %22’sinin eşinin harcamalarını kısıtlayarak ekonomik şiddet uyguladıkları belirlenmiştir. Görüldüğü gibi, kadın çalışma hayatına atılsa bile ekonomik olarak şiddet görmeye devam edebilmektedir. Bazen kadınlar, eşleri tarafından zorla çalıştırılıp kazandığı para elinden alınabilmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri doğrultusunda, kadının karar verme mekanizmasının içinde olması engellenerek kendi ayaklarının üstünde durması ve kendi yaşamıyla ilgili kararlar alması engellenmeye çalışılmaktadır. Aslında ekonomik şiddetin temelinde yatan ana faktörün, kadının çalışsa da çalışmasa da, ekonomik açıdan tamamen erkeğe bağımlı hale getirilmek istenmesi olduğu söylenebilir.

Araştırmada elde edilen diğer bir bulgu ise kadınların, kadının çalışmasına ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının 52.51 ± 6.91 olmasıdır. Kuzgun ve Sevim¹² (2004)’in yaptıkları çalışmada, araştırmaya katılan kadınların tutum puan ortalamaları 60.30 ± 9.78 iken erkeklerin puan ortalamaları ise 54.22 ± 10.35 olarak belirlenmiştir. Kayhan ve Şengül¹⁴ (2012)’ün akademisyenler üzerinde yaptıkları çalışmalarında, kadının çalışmasına ilişkin tutum ölçeğinden evli kadınlar 66.35 ± 8.37 , bekar kadınlar 65.22 ± 5.70 , boşanmış kadınlar 63.66 ± 4.60 alırken, evli erkekler 57.50 ± 8.40 , bekar erkekler 58.66 ± 11.14 , boşanmış erkekler 60.50 ± 10.60 puan almıştır. Söz edilen araştırmaların sonuçlarıyla kıyaslandığında, bizim araştırmamıza katılan kadınların, kadının çalışmasına ilişkin tutum puan ortalamaları erkeklerinkinden bile düşük bulunmuştur.

Bu araştırmada, son olarak, kadının aile yapısının, yaşadığı yerin, kendisinin ve eşinin eğitim durumunun, çalışma durumunun ve erkeğin kadının çalışmasına izin verme durumunun kadınların kadının çalışmasına ilişkin tutumlarını etkilediği belirlenmiştir (Tablo 3). Benzer şekilde, kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içinde sosyal ve ekonomik faaliyet alanlarını algılama biçimlerinin değerlendirildiği bir çalışmada, kadınların sosyal ve ekonomik faaliyet alanlarının neler olduğuyula ilgili algılarını (aile geçiminin sağlanması, kadının kocasının izni olmadan çalışması, çocukların eğitim haklarına kimin karar vereceği vb.), eğitim ve çalışma durumunun etkilediği saptanmıştır¹⁵. Yine Kayhan ve

Tablo 2. Kadınların Kadının Çalışmasına Yönelik Tutumlarına İlişkili Bulgular

	Kesinlikle katılıyorum n (%)	Katılıyorum n (%)	Kararsızım n (%)	Katılmıyorum n (%)	Kesinlikle katılmıyorum n (%)
1. İyi nesiller yetiştirebilmek için kadının evinde oturup çocuğuna bakması gerekir.	15 (13.8)	43 (36.4)	18 (16.5)	20 (18.3)	13 (11.9)
2. Kadınlar, iş hayatındaki engeller ve güçlüklerle baş edebilirler.	35 (32.1)	62 (56.9)	7 (6.4)	4 (3.7)	1 (0.9)
3. Kadınların çalışma hayatına gimesi, erkekler arasında işsizliğe yol açacağı için sakıncalıdır.	2 (1.8)	11 (10.1)	13 (11.9)	57 (52.3)	26 (23.9)
4. Kadınlar adet gördükleri ve doğum yaptıkları için iş hayatında verimsiz olmaktadır.	3 (2.8)	27 (24.8)	15 (13.8)	44 (40.4)	20 (18.3)
5. Kadınlar iş hayatında cinselliklerini ön plana çıkararak ayrıcalık sağlamaya çalışmaktadırlar.	3 (2.7)	9 (8.3)	13 (11.9)	43 (39.4)	41 (37.6)
6. Çalışan kadının çocuğu sevgiden yoksun büyümektedir.	9 (8.3)	36 (33.0)	18 (16.5)	28 (25.7)	18 (16.5)
7. Kocası eve bakabilecek ve ihtiyaçlarını karşılayacak durumda olsa bile kadının çalışması gerektiğine inanıyorum.	17 (15.6)	43 (39.4)	8 (7.3)	34 (31.2)	7 (6.4)
8. Kadınlarla erkeklerin birlikte çalıştığı iş ortamında erkekler tahrik olduğu için iş verimi düşebilir.	5 (4.6)	15 (13.8)	20 (18.3)	47 (43.1)	22 (20.2)
9. Kadınlar ev işlerini aksatmayacak şekilde hafif veya yarım zamanlı işlerde çalışmalılar.	17 (15.6)	60 (55.0)	13 (11.9)	15 (13.8)	4 (3.7)
10. Kadınlar duygularına göre davrandıkları için iş yerinde ortaya çıkan sorunları çözemezler.	3 (2.8)	25 (22.9)	9 (8.3)	55 (50.5)	17 (15.6)
11. Kadınlar daha görgülü ve bilgili olmak için yüksek öğrenim görmeliler, ancak çalışmalarına gerek yoktur.	11 (10.1)	16 (14.7)	8 (7.3)	56 (51.4)	18 (16.5)
12. Kadınların çalıştığı iş ortamlarında gayri meşru ilişkiler olabilir.	1 (0.9)	13 (11.9)	11 (10.1)	46 (42.2)	38 (34.9)
13. Kadının birinci görevi evin sorumluluğunu üstlenmek ve çocuk yetiştirmektir.	18 (16.5)	50 (45.9)	10 (9.2)	24 (22.0)	7 (6.4)
14. Kadına çalışma hakkı vermek, ona yeteneklerini geliştirme olanağı vermek demektir.	35 (32.1)	61 (56.0)	10 (9.2)	2 (1.8)	1 (0.9)
15. Kadın işgücünden yararlanmak toplum kalkınmasını hızlandırabilir.	42 (38.5)	55 (50.5)	9 (8.3)	2 (1.8)	1 (0.9)

Şengül¹⁴ (2012)'ün çalışmasında, annenin çalışma durumunun kadının çalışmasına ilişkin tutumları etkilediği, yani annesi çalışan kişilerin kadının çalışmasına ilişkin daha olumlu tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir. Kadının eğitim durumu arttığında ve çalışma yaşamına atılıp ekonomik kararlarda söz sahibi olduğunda, kadının çalışmasına ilişkin tutumları da olumlu yönde gelişmektedir. Bu nedenle, kız çocuklarının eğitim olanaklarını ve pozitif ayrımcılıkla istihdam edilme oranlarını artıracak politikalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırma kadın örnekleminde çalışıldığı için erkeklerle karşılaştırma fırsatı olmasa bile, konuyla ilgili yapılan çalışmalarda bununla ilgili farklı sonuçlar elde edilmiştir. Koca ve ark.¹⁶ (2009)'nın yaptıkları çalışmada, kadının çalışmasına ilişkin tutumları cinsiyetin etkilemediği belirlenirken, Sönmez ve Adiller¹⁷ (2015)'in ve Çıtak¹⁸

(2008)'in yaptıkları çalışmada, kadının çalışmasına ilişkin tutumların kadınlarda erkeklere göre daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Çalışmalar arasındaki farklılıklar, kadınların eğitim durumu, çalışma durumu gibi sosyodemografik özelliklerinden kaynaklanmış olabilir. Çünkü çalışan kadınların, kadının çalışmasına ilişkin daha olumlu tutumlara sahip oldukları belirtilmektedir¹⁹. Ayrıca, kadının çalışmasına yönelik tutumların toplumun ataerkil yapısından, bu yapıya ait toplumsal cinsiyetçi ilişkilerin oluşturduğu işbölümünden etkilenmiş olabileceği de ifade edilmektedir. Çünkü toplumsal cinsiyetçi ilişkilerin oluşturduğu işbölümü, kadının çalışma yaşamına katılımını ve çalışma koşullarını olumsuz etkilemektedir²⁰.

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, küçük bir örnekleminde çalışıldığı için elde edilen bulguların bütün evrene genellenemiyor

olmasıdır. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı, ekonomik şiddete ilişkin verilerin değerlendirilmesinde standart bir ölçüm aracının kullanılmamış olmasıdır. Bu konuda ölçüm yapmayı kolaylaştıracak bir ölçek olmadığı için

kapalı uçlu sorular sorularak veri toplanmıştır. Dolayısıyla, ölçülmek istenen değişken sürekli olmadığı için korelasyon analizi yapılamamıştır.

Tablo 3. Kadının Çalışmasına İlişkin Tutumları Etkileyen Faktörler

Sosyodemografik Özellikler	n	Kadının Çalışmasına İlişkin Tutum Puanları		
		X \pm SS	Test değeri	P değeri
Aile yapısı				
Çekirdek	65	54.27 \pm 7.09	t=3.389	0.001
Geniş	44	49.90 \pm 5.79		
Yaşadığı yer				
İl	46	54.95 \pm 7.25	F=6.878	0.002
İlçe	30	52.16 \pm 5.86		
Köy	33	49.42 \pm 6.13		
Algılanan sosyoekonomik durum				
İyi	33	51.69 \pm 7.54	t=-0.811	0.419
Orta	75	52.74 \pm 6.60		
Kötü	-	-		
Kadının eğitim durumu				
Lise altı	70	50.57 \pm 6.33	t=-4.225	0.000
Lise ve üzeri	39	56.00 \pm 6.60		
Eş eğitim durumu				
Lise altı	52	51.09 \pm 6.55	t=-2.076	0.040
Lise ve üzeri	57	53.80 \pm 7.03		
Kadının çalışma durumu				
Çalışan	23	57.21 \pm 5.59	t=3.908	0.000
Çalışmayan	86	51.25 \pm 6.71		
Eş çalışma durumu				
Çalışan	100	52.79 \pm 6.91	t=1.396	0.165
Çalışmayan	9	49.44 \pm 6.50		
Eşi çalışmasına izin veriyor mu?				
Evet	62	54.46 \pm 7.04	t=3.568	0.001
Hayır	47	49.93 \pm 5.86		

SONUÇ

Sonuç olarak; araştırmaya katılan kadınların, kadının çalışmasına ilişkin tutumlarının olumsuz olduğu belirlenmiştir. Kadının geniş aile yapısına sahip olması, köyde yaşaması, düşük eğitim seviyesine sahip olması, gelir getiren bir işte çalışmaması, eşinin eğitim durumunun düşük olması ve eşinin çalışmasına izin vermemesi, kadının çalışmasına yönelik tutumlarını olumsuz etkilemiştir. Bu bulgular, demografik özelliklerin ve ekonomik şiddetin, kadının çalışmasına yönelik tutumları etkilediğini ortaya koymaktadır. Bu bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur;

- Kadınların eğitim seviyelerini yükseltecek ve ekonomik durumlarını iyileştirecek, kadının ve erkeğin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını olumlu yönde geliştirecek politikalara gereksinim vardır.

- Hemşirelik ve ebelik müfredatında aile içi şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitliği derslerine yer verilmelidir.
- Kadın doğum servislerinde çalışan hemşire ve ebelerin, şiddetin tanınması konusunda bilgi ve becerilerini geliştirecek hizmet içi eğitimlerin planlanıp uygulanması önemlidir.
- Planlanacak ve uygulanacak girişimlerde multidisipliner işbirliğini oluşturabilmek gerekmektedir.

KAYNAKLAR:

1. Bilican-Gökkaya V. Türkiye’de kadına yönelik ekonomik şiddet. C.Ü. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2011;12(2):101-112.
2. Can-Gürkan Ö, Coşar F. Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri. *M.U. Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*. 2009;2(3):124-129

3. Bahadır-Yılmaz E. Şiddete maruz kalan kadınlara uygulanan güçlendirme programının kendilik değerini artırmaya ve stresle baş etme biçimlerine etkisi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2015.
4. Bilican-Gökkaya V. Cam tavan, kadın ve ekonomik şiddet. *International Journal of Social Science*. 2014;26:371-383.
5. Olgun-İzmirli G. Isparta ili Gönen ilçesinde yaşayan 15-49 yaş grubu evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma sıklığı ve aile içi şiddet görmeye sebep olan faktörler. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi: Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Isparta, 2013.
6. Güler E. Sığınma evinde kalan kadınların yaşadıkları şiddet ile kişilik bozuklukları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 2012.
7. Akyüz M. Aile içi şiddet mağduru kadınların sosyo-kültürel özelliklerinin incelenmesi: Diyarbakır ili örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu: Savunma Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2011.
8. Tanrıverdi G, Şıpkın S. Çanakkale’de sağlık ocaklarına başvuran kadınların eğitim durumunun şiddet görme düzeyine etkisi. *Fırat Tıp Dergisi*. 2008;13(3):183-187.
9. Sucaklı MH. Van yöresinde kadın ve çocuğa yönelik aile içi şiddet. Uzmanlık Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi: Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı. Van, 2003.
10. Köşgeroğlu N. Toplumsal cinsiyet ekseninde kadın: kalın duvar ince zar, Alter Yayıncılık, Ankara (2010).
11. Fawole OI. Economic violence to women and girls: is it receiving the necessary attention? *Trauma, Violence & Abuse*. 2008;9(3):1-11.
12. Kuzgun Y, Sevim SA. Kadınların çalışmasına karşı tutum ve dini yönelim arasındaki ilişki. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2004;37(1):14-27.
13. Dönmez G. Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet varlığının, türlerinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi: Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. İzmir, 2008.
14. Kayhan N, Şengül A. Akademisyenlerin kadının çalışmasına yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Uluslararası Kadın Konferansı. İzmir, 2012.
15. Günay G, Bener Ö. Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. *TSA*. 2011;15(3):157-171.
16. Koca C, Arslan B, Aşçı FH. Attitudes towards women’s work roles and women managers in a sports organization: the case of Turkey. *Gender, Work and Organization*. 2009;18(6):592-612.
17. Sönmez B, Adiller S. Kadınların çalışmalarına yönelik tutumlar: Türkiye ve Makedonya örnekleminin karşılaştırılması. *Nesne Psikoloji Dergisi*. 2015;3(6):1-28.
18. Çıtak A. Kadınların çalışmasına yönelik tutum: cinsiyet, cinsiyet rolü ve sosyoekonomik düzeye göre bir karşılaştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara, 2008.
19. Balgiu BA. Perception of women as managers. The difference of attitudes between employees and non-employees. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 2013;78:330-4.
20. Özçatal EÖ. Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı. *ÇKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2011;1(1):21-39.